

27.09.2017

Ärende/48

§ 366

Den av ledamoten Nina Huru väckta motionen om ordnande av rådgivningstjänster för äldre

HEL 2017-003511 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Nina Huru väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Nina Hurun aloite
- 2 Vanhusneuvoston lausunto 26.4.2017

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Nina Huru och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att det ska ordnas rådgivningstjänster för äldre och att kallelse till dem ska skickas per brev.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012, s.k. äldreomsorgslagen) förpliktar en kommun att ordna rådgivningstjänster som stöder den äldre befolkningens välmående, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

I Helsingfors har rådgivningstjänsterna ordnats på så sätt att den centraliserade telefonrådgivningen Senior-info samt socialhandledarna vid

servicecentralerna handleder kunderna att använda social- och hälsovårdstjänster. Verksamhetscentren för närståendevård handleder familjer med närståendevårdare. Dessutom har samarbetet mellan hälsovårdscentralernas personal och socialhandledarna samt proffsen inom munhygien etablerats genom projektet Tukevasti kotona. Socialhandledare inom det sociala arbetet och närarbetet jobbar regelbundet på hälsostationerna och stärker servicehandledningen för äldre personer.

Merparten (82 % år 2016) av dem som är över 75 år besöker regelbundet läkares eller hälso-/sjukvårdares mottagningar vid hälsostationerna. Under dessa besök sköter man helhetsmässigt om den äldre personens hälsa och handleder kunden att söka sig till de sociala tjänsterna enligt behov. På hälsostationerna ordnas även s.k. Seniorhälsogranskningar, där man tar itu med problem som är typiska för äldre.

Vid hälsostationerna har man förbättrat kunskaperna och patienthandledningen kring demenssjukdomar; geriatriker har konsulterat hälsostationsläkarna i frågor som berör demenssjukdomar. Verksamheten utvecklas och utvidgas fortfarande. Hälsostationerna har utvecklat verksamheten med ansvariga demensskötare och själva minnestestningen. Även uppföljningen efter en demensdiagnos har förbättrats vid hälsostationerna genom tätare samarbete mellan hälsostationerna, hemvården och servicecentralerna. Verksamheten vid den geriatrika polikliniken har stärkts 2016 och verksamheten med minneskoordinering har flyttats dit. Det finns även planer på att utveckla handledning av livshantering efter en demensutredning för personer med lindrigt försvagad kognitiv förmåga, t.ex. för att förbättra motionen och matvanorna. Alla ovan nämnda åtgärder stöder de demenssjuka så att de kan bo hemma.

Alla som fyller 75 år under kalenderåret och som inte omfattas av den regelbundna servicen kallas till ett gemensamt infomöte (20 % av de inbjudna deltog 2016). På mötet berättar man om att främja den egna hälsan och det egna välmåendet, olika hobbyer samt social- och hälsovårdstjänster. Alla som fyller 85 år under kalenderåret och som inte omfattas av den regelbundna servicen erbjuds hembesök som stöder hälsan och välmåendet (23 % av dem som fick brevet deltog 2016). Vid servicecentralerna utförs även detektivarbete där man finner de äldre som inte självmant söker sig till servicen. De äldre på området bjuds exempelvis per brev in för att stifta bekantskap med verksamheten vid servicecentralen och man jobbar aktivt tillsammans med olika organisationer och frivilliga.

I enlighet med 25 § i äldreomsorgslagen ska man göra en anmälan om en äldre person som är i behov av social- eller hälsovård och som är uppenbart oförmögen att sörja för sin omsorg, hälsa eller säkerhet.

27.09.2017

Ärende/48

Med anmälan säkerställs att äldre personer får den nödvändiga vården även om de själva inte är kapabla att be om hjälp.

Stadsstyrelsen anser att de tjänster som avses i motionen sköts om i den mångsidiga servicestrukturen utan separat kallelse per brev. En verksamhetsmodell för en centraliserad servicerådgivning, handledning och bedömning av servicebehoven är under beredning. Centraliseringen standardiserar praxis och handledning och gör det lättare att söka sig till servicen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Nina Hurun aloite
- 2 Vanhusneuvoston lausunto 26.4.2017

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 11.09.2017 § 829

HEL 2017-003511 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Nina Hurun aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.05.2017 § 145

HEL 2017-003511 T 00 00 03

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle vanhusten neuvolapalveluiden järjestämisestä kirjekutsumisella koskevasta valtuutettu Nina Hurun ym. valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista velvoittaa kuntaa järjestämään ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja. Iäkkäiden henkilöiden palveluneuvontaa vahvistettiin aloittamalla keskitetty puhelinpalveluneuvonta Seniori-info 1.2.2016. Iäkkäille ja työttömille avoimissa palvelukeskuksissa sosiaaliohjaajat neuvovat ja ohjaavat asiakkaita käyttämään sekä sosiaali- että terveyspalveluja. Lisäksi omaishoidon toimintakeskukset ohjaavat omaishoitoperheitä. Terveysasemien henkilökunnan ja sosiaaliohjaajien sekä suun terveyden ammattilaisten välinen yhteistyö on vakiintunut Tukevasti kotona -hankkeen myötä. Sosiaali- ja lähityön sosiaaliohjaajat työskentelevät säännöllisesti terveysasemilla vahvistaen iäkkäiden henkilöiden palveluohjausta. Terveysasemilla joko lääkärin tai terveyden-/sairaanhoidajan vastaanotolla käy vuoden aikana suuri osa yli 75-vuotiaista (82 % v. 2016). Näillä käynneillä huolehditaan kokonaisvaltaisesti iäkkään terveydestä ja ohjataan asiakkaita tarpeen mukaan sosiaalipalvelujen piiriin. Terveysasemilla on käytössä myös ns. Seniorin terveystarkastus, jossa puututaan iäkkäille tyypillisimpiin ongelmiin.

Suunnitelmissa on myös muistiselvitysten jälkeen kehittää lievän kognition heikentymän henkilöille nykyistä vahvempaa elämäntapaohjausta mm. liikunnan ja ravitsemuksen parantamiseksi.

Muistisairauksien tunnistamiseen ja hoitoon on erityisesti kiinnitetty huomiota. Terveysasemien osaamista ja potilasohjausta muistisairauksissa on parannettu: geriatrit ovat käyneet konsultoimassa terveysasemalääkäreitä muistisairauksiin liittyvissä kysymyksissä, ja toimintaa kehitetään ja laajennetaan edelleen. Muistivastuuhoitajatoimintaa ja muistitestausta terveysasemilla on kehitetty sekä parannettu muistisairausdiagnoosin jälkeistä seurantaa edelleen terveysasemien, kotihoidon ja palvelukeskusten yhteistyötä tiivistäen. Vuonna 2016 geriatrian poliklinikan toimintaa on vahvistettu ja muistikoordinaattoritoiminta keskitettiin sinne. Kaksi muistikoordinaattoria on saatu lisää: ruotsinkielinen ja vastaava muistikoordinaattori. Tutkimuksiin pääsy poliklinikoille on nopeutunut ja geriatrian poliklinikan toiminnassa sujuvoitetaan edelleen tutkimus- ja hoitoprosessia. Kaikki nämä toimet tukevat muistisairaiden kotona asumista.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävää neuvontaa ja kotikäyntejä jatketaan edelleen. Kaikki kalenterivuonna 75 vuotta täyttävät, jotka eivät ole säännöllisten palvelujen piirissä, kutsutaan yhteiseen tiedotustilaisuuteen (20 % kutsun saaneista osallistui vuonna 2016). Siellä kerrotaan oman hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, erilaisista harrastusmahdollisuuksista ja sosiaali- ja terveystalvuuksista. Tämän lisäksi on mahdollisuus saada myös kotikäynti. Kaikille kalenterivuonna 85 vuotta täyttävälle, jotka eivät ole säännöllisten palvelujen piirissä, tarjotaan hyvinvointia ja terveyttä tukeva kotikäynti (23 % kirjeen saaneista osallistui vuonna 2016). Palvelukeskuksissa tehdään myös etsivää työtä, esimerkiksi alueen iäkkäitä asiakkaita kutsutaan kirjeitse tutustumaan palvelukeskustoimintaan ja toimitaan tiiviissä yhteistyössä eri järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Näin löydetään ne iäkkäät, jotka eivät itse hakeudu palvelujen piiriin. Kaikilla viranomaisilla on velvollisuus ja muilla kansalaisilla oikeus tehdä ilmoitus iäkkään henkilön palvelutarpeesta. Ilmoitus tehdään, kun herää huoli sosiaali- tai terveydenhuollon tarpeesta olevasta iäkkästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudesta. Ilmoituksen tarkoituksena on varmistaa, että iäkäs henkilö saa tarvitsemansa huolenpidon silloinkin, kun hän ei sitä itse osaa tai ymmärrä pyytää.

Tällä hetkellä valmistellaan keskitetyn palveluneuvonnan, -ohjauksen ja palvelutarpeen arvioinnin toimintamallia. Keskitetty malli yhdenmukaistaa käytäntöjä ja turvaa tasalaatuisen ohjauksen sekä yksinkertaistaa asiakkaiden näkökulmasta palveluihin hakeutumista. Helsingin sosiaali- ja terveystalvuuksien uudistamisen yhteydessä valmistellaan nk. Seniorilaituri-mallia, jolloin terveys- ja hyvinvointikeskuksessa on matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta ikääntyneille. Tämän toimintamallin kokeilu aloitetaan Vuosaaren terveysasemalla.

Helsingissä vuonna 2015 aloitetun Stadin ikäohjelman toimeenpanossa ovat asukkaat ja asiakkaat keskeisesti mukana. Palvelujen kehittämisen yhdessä asiakkaiden kanssa lisää asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia ja palvelujen asiakaslähtöisyyttä. Eri palveluissa toimii asiakasneuvostoja ja kokemusasiantuntijoita käytetään aiempaa enemmän. Stadin ikäohjelman jatkovalmistelussa turvataan asukkaiden osallistuminen. Näin myös tieto erilaisista palveluista välittyy asukkaille ja toisaalta palvelutarpeista viranomaisille.

Sosiaali- ja terveystalvukunta ei pidä tarpeellisena, että aloitettaisiin ns. vanhusten neuvolapalvelut ja kirjeellä kutsuttaisiin iäkkäitä vapaaehtoiseen vuositarkastukseen sopivin väliajoin. Nykyisiä monipuolisia palveluja toteuttaen ja edelleen kehittäen voidaan tavoittaa iäkkäät asukkaat ja tukea heidän hyvinvointiaan ja terveyttään.

27.09.2017

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ikäihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta on tärkeää, että he saavat asianmukaista neuvontaa, palvelua ja hoitoa sekä tukea arjessa selviytymiseen. Kunta voi tukea ikäihmisiä tarjoten riittävät ja oikea-aikaiset palvelut yhteistyössä eri tahojen kanssa. Palvelujen riittävyden ja laadun arvioinnissa ja palvelujen suunnittelussa on tärkeää kuulla eri tahoja, erityisesti ikääntyneitä itseään.”

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Helena Soini, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46933
helena.soini(a)hel.fi